

Snap je kind; ook als het om mediawijsheid gaat

Kijkend naar de tijd waarin wij leven, kun je gerust constateren dat we media altijd en overal om ons heen hebben. Kinderen komen op steeds jongere leeftijd met media in aanraking en als volwassene kunnen we niet meer zonder. Zelfs de overheid rekent erop dat burgers media gebruiken om belangrijke informatie tot zich te nemen, of via een medium met hen in contact te treden. En dan te beseffen dat vóór 2007 de smartphone en tablet nog niet eens bestonden. Maar wat voor vaardigheden hebben jij én je kind eigenlijk nodig om in de wereld van nu mee te kunnen draaien? Hier komt mediawijsheid om de hoek kijken. Naast uitleg over de afkomst en inhoud van deze term, krijg je in dit artikel tips om zelf én samen met je kind mediawijzer te worden.

Het ontstaan van de term mediawijsheid

In juli 2005 introduceerde de Raad voor Cultuur voor het eerst de term mediawijsheid in haar rapport '[Mediawijsheid, de ontwikkeling van nieuw burgerschap](#)'. Tot dan toe was er veelal sprake van de term media-educatie, maar de Raad kwam tot de conclusie dat dit niet meer voldoende was. Alle burgers zouden in staat moeten zijn zich bewust kritisch en actief te bewegen in deze wereld vol met media en dat red je niet met educatie alleen. Educatie lijkt zich namelijk teveel op jongeren en onderwijs te concentreren.

Definitie mediawijsheid

Als de Raad spreekt over mediawijsheid, dan gebruiken ze hiervoor de volgende definitie: 'Het geheel van kennis, vaardigheden en mentaliteit waarmee burgers zich bewust kritisch en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderlijke en fundamenteel gemedialiseerde wereld'. In de praktijk hebben veel mensen een beeld bij het onderwerp, maar helemaal duidelijk is het vaak niet. Kort gezegd kun je mediawijsheid dan ook uitleggen als alle vaardigheden die je nodig hebt om bewust en kritisch deel te kunnen nemen aan de huidige gemedialiseerde wereld. Hierbij is het zaak dat jij je bewust wordt van media, je media en haar invloed begrijpt, je een houding ten opzichte van media aan kunt nemen en jezelf vervolgens mediawijz kunt gedragen en eraan kunt deelnemen.

Thema's

Maar over welke thema's gaat het dan in de praktijk? Hierbij moet je denken aan Veilig gebruik van Internet, Privacy, (Cyber)pesten, Zoeken op het Internet, Social Media, Gaming, Sexting, Grooming, Netiquette, maar bijvoorbeeld ook Internetliefde en Auteursrecht.

Mediawijsheid op school

Veel scholen bieden aandacht aan mediawijsheid en beschikken naast hun pestprotocol ook over een social media protocol. Een aantal scholen heeft zelfs mediacoaches in dienst en in andere gevallen wordt er hulp van buitenaf ingeroepen. Dit kan gebeuren met workshops voor de leerlingen, maar ook met trainingen aan de docenten of hulp bij het opstellen van diverse protocollen. Vakken in het kader van mediawijsheid vallen onder de noemer van Nieuw Burgerschap. Sinds een aantal jaren kunnen scholen met hun groepen 7 en 8 tijdens de Week van de Mediawijsheid gratis deelnemen aan het spel [Mediamasters](#).

Mediawijsheid thuis

Kun je thuis ook een bijdrage leveren aan de Mediawijsheid van je kinderen? Jazeker! Zoals gezegd zijn media tegenwoordig overal en gaan kinderen op steeds jongere leeftijd van (digitale) media gebruikmaken.

Ben je benieuwd in welke mate media in je gezinsleven verweven zijn? Spreek dan met elkaar af een week lang een mediadagboek bij te houden. Hierin schrijft iedereen op welke media worden gebruikt en hoeveel tijd je per medium kwijt bent. Denk hierbij niet alleen aan digitale media, maar ook aan de 'oude' media als de papieren krant, radio, tv en papieren boek. Spreek na een week eens met elkaar door welke media gebruikt zijn en waar de meeste tijd naartoe gaat. Had je verwacht dat het om zoveel tijd ging en ken je alle gebruikte media van de overige gezinsleden?

Het mediadagboek kan een interessant begin zijn om over dit onderwerp met elkaar in gesprek te gaan. Wat zijn de regels voor mediagebruik en mediagedrag in jullie gezin? Bespreek met elkaar wat je wel en niet online over jezelf en de overige gezinsleden vertelt en waarom je dit wel of niet doet. Welke privégegevens delen jullie nooit en bij wie kun je terecht als het eens mis gaat? Heeft iedereen zijn social media profielen afgeschermd en is duidelijk welke foto's en video's wel en beter niet geplaatst kunnen worden? Waarvoor gebruiken jullie de webcam en wanneer is een vriend een vriend? Heb jij je digitale vrienden ook al eens in het echt ontmoet en waar praat je zoal met je digitale vrienden over? Weten jullie allemaal wat cyberpesten is? Wat doe je als je zelf gepest wordt? Is gratis ook echt gratis, of betaal je bijvoorbeeld met je privégegevens en / of tijd? Hoe verdienen de grote internet en sociale media bedrijven hun geld en wat is eigenlijk reclame of een gekleurde boodschap? Mag je zomaar foto's van anderen maken en die op internet plaatsen en mag jij alle afbeeldingen die je op internet vindt zonder toestemming van de maker downloaden en gebruiken?

Vraag je kind ook eens welke (social) media, apps en spelletjes hij allemaal gebruikt of speelt en laat hem uitleggen wat ze inhouden. Kruip lekker samen achter de pc en laat hem uitleggen waarom hij die media zo leuk vindt. Je kind zal er graag over vertellen en voelt zich trots omdat je hem als deskundige bevroegt. Voor jou gaat er misschien een nieuwe wereld open en je hebt tegelijkertijd een fijn gesprek met je kind. Stel open vragen, luister oprecht en leef je in zijn wereld in. Welke tip voor veilig gebruik van Internet zou hij graag aan iedereen willen leren? Kunnen jullie samen tien regels voor veilig gebruik van internet en sociale media opschrijven en die als leidraad in het gezin gebruiken?

Maar maak gerust ook afspraken over de hoeveelheid tijd die je kind in totaal aan (digitale) media per dag mag besteden. De wereld ontdekken via digitale kanalen en spelletjes is heel erg leuk, maar het is ook belangrijk dat een kind andere ervaringen opdoet. Moedig je kind vooral aan ook lekker buiten te spelen, te sporten, de hond uit te laten et cetera en zich niet alleen aan de digitale wereld te binden. Spreek over de verleidingen en prikkels die deze media bieden, maar leg ook uit dat je tijd verdelen, grenzen stellen en jezelf beheersen heel belangrijke vaardigheden in het leven zijn.

Net als in het gewone leven, bestaat de kans dat je kind online ook weleens minder fijne dingen meemaakt. Zorg ervoor dat hij hierover met jullie kan praten en zoek samen een oplossing. Maakt hij iets mee waarover hij niet met jou kan of durft te praten? Moedig hem aan om er in ieder geval met iemand anders over te praten en wijs hem op de site <http://meldknop.nl/>. Via dit meldpunt kan er informatie en advies worden ingewonnen over bijvoorbeeld pesten, seks, misbruik of het worden lastig gevallen. Hij krijgt tips om de problemen zelf op te lossen en als dit niet lukt wordt er, indien nodig, doorverwezen naar andere instanties.

Hoe jonger de leeftijd van je kind is waarop je start met praten over media en haar invloed en je hem naar zijn belevingswereld vraagt, hoe normaler het voor je kind zal zijn om ook bij jou aan te kloppen als er eens iets minder prettigs gebeurt. Vergeet daarbij niet dat je zelf ook jong bent geweest en dat dingen ontdekken leuk en spannend (kan) zijn. Samen zoeken naar een leuke maar veilige modus, zal een mooie tocht worden!

Tips voor meer informatie

Wil je meer lezen, informatie over mediawijsheid of heb je vragen over de mediaopvoeding van je kind? Dan is hiervoor op Internet veel informatie te vinden. Een aantal belangrijke sites worden hieronder genoemd:

<http://mediaopvoeding.nl>

www.mijnkindonline.nl

www.helpwanted.nl

www.kijkwijzer.nl

www.pegi.info/nl/index (voor informatie over leeftijdsclassificaties op o.a. games)

www.mediawijsheid.nl

www.digivaardigdigiveilig.nl

www.alertonline.nl

www.bo-info.nl